

กฎหมายอาญา

มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 3)

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

13 มิถุนายน 2563

ต่อไปจะบรรยายถึง

1. ขอบเขตของการให้บุคคลรับโทษ
ในทางอาญา มาตรา 4 , 5 , 6
2. หลักอำนาจลงโทษสากล มาตรา 7
3. หลักบุคคล มาตรา 8 , 9
4. คำพิพากษาศาลต่างประเทศทางอาญา
ต่อกรณีตาม 1.- 3. มาตรา 10 , 11

ขอบเขตการให้บุคคลรับโทษในทางอาญา

- มาตรา 4 - มาตรา 5 - มาตรา 6

- ต้องกระทำผิดในราชอาณาจักร
หรือให้ถือว่าในทำนองนั้น

3

กระทำนอกราชอาณาจักร ลงโทษได้เฉพาะกรณีนี้เท่านั้น

- มาตรา 7 - มาตรา 8 - มาตรา 9

4

มาตรา ๔

ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร
ต้องรับโทษตามกฎหมาย

การกระทำความผิดในเรือไทยหรือ
อากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่า
ผู้กระทำความผิดในราชอาณาจักร

5

มาตรา ๕

ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำใน
ราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำ
ประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือโดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่
เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักรหรือย่อมจะสังเกตเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดใน
ราชอาณาจักรก็ดีให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

ในกรณีการเตรียมการ หรือพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมาย
บัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการ
กระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นใน
ราชอาณาจักร ให้ถือว่าการเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้
กระทำในราชอาณาจักร

6

มาตรา ๖

ความผิดที่ได้กระทำในราชอาณาจักรหรือที่
ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร
แม้การกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ของ
ผู้สนับสนุน หรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น
จะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ก็ให้ถือว่าตัวการ
ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำได้กระทำใน
ราชอาณาจักร

7

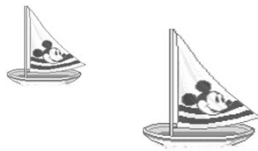
ในราชอาณาจักร หมายถึง

1. พื้นดิน พื้นน้ำ ภูเขา เกาะต่างๆที่ประกอบ
เป็นประเทศไทย
2. ทะเลอันเป็นอ่าวไทย
3. ทะเลห่างจากฝั่งที่เป็นดินแดนของประเทศไทย
ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล หรือ 22.224 กิโลเมตร
(รวมทั้งอากาศที่อยู่เหนือข้อ 1 – 3)

8

ฉ. 8335/2547 ห้องผู้โดยสารขาออก
ท่าอากาศยานกรุงเทพเป็น
ราชอาณาจักร

- สถานทูตไทยที่ตั้งอยู่ตาม
ประเทศต่างๆ ไม่ใช่ราชอาณาจักร

- เขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่เป็น
ราชอาณาจักรไทยตามมาตรา 4 วรรค 1
- แต่ศาลลงโทษความผิดบางประเภทได้
ตามพ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขต
การประมงไทย พ.ศ. 2482

11

- ฎ. 4905/2548 ตำรวจจับจำเลยและยึดเรือ ในที่เกิดเหตุ อยู่ในเขตต่อเนื่อง
ของประเทศไทยตามประกาศเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทย เห็นว่า การจะ
ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักรก็ต่อเมื่อส่วนหนึ่งส่วนใดของ
ความผิดได้กระทำในราชอาณาจักรหรือผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร
คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องระบุว่าเหตุทุกข้อหาเกิดที่บริเวณ ตำบลไฉไม่ปรากฏชัด
อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร แต่ตามทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่าเหตุเกิดในเขต
ต่อเนื่องของประเทศไทยไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของความผิดได้กระทำใน
ราชอาณาจักรและผลแห่งการกระทำก็ไม่ได้เกิดในราชอาณาจักรตามม. 5 แต่
อย่างไรก็ดี จะถือว่าจำเลยกระทำความผิดในราชอาณาจักรไม่ได้ ที่ศาลอุทธรณ์
พิพากษายกฟ้องโจทก์ในความผิดตามพรบ.ศุลกากร พ.ศ.2469 มาตรา 27 พรบ.
น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 มาตรา 6, 6 ทวิ, 20 ทวิ, 25 ตริ วรรคสอง พรบ.วิทย์
คมนาคม พ.ศ.2498 มาตรา 4, 6, 11, 22, 23 และพรบ.มาตราซัง ตวง วัด พ.ศ.2466
มาตรา 19, 31 ด้วย นั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา

12

ข้อสอบนายซิงห์ เนฯ สมัย 62 ปี 2552

นายซิงห์ นายราม เป็นเพื่อนกันโดยสารเครื่องบินสายการบินแอร์อินเดียเพื่อเดินทางจากประเทศอินเดียไปยังประเทศออสเตรเลีย ขณะที่เครื่องบินจอดรับส่งผู้โดยสารที่สนามบินสุวรรณภูมิ พนักดำรงค์โทเด่นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบทราบว่ามีผู้โดยสารลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยจึงเข้าตรวจค้นในเครื่องบิน พบนายซิงห์มีพิรุณจึงขอตรวจค้นกระเป๋าถือของนายซิงห์พบเฮโรอินหนึ่งห่อจึงยึดมาได้ ในขณะที่นายซิงห์กลัวความผิดจึงล้วงเอายาเสพติด (ยาบ้า) ที่ซ่อนในกางเกงใส่ปากเคี้ยว พนักดำรงค์โทเด่นจึงล้วงเอายาเสพติด (ยาบ้า) ออกจากปากนายซิงห์ยึดเป็นของกลาง ในขณะนั้นเอง นายรามเกรงว่านายซิงห์จะต้องรับโทษจึงคว้าเอากระเป๋าถือของนายซิงห์จากพนักดำรงค์โทเด่นและนำเข้าไปในห้องน้ำเครื่องบิน แล้วเอาเฮโรอินทิ้งลงในโถส้วม และกดน้ำทิ้ง พนักดำรงค์โทเด่นควบคุมตัวนายซิงห์ นายราม พร้อมยาเสพติด (ยาบ้า) ของกลางนำส่งพนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุ

ให้วินิจฉัยว่า นายซิงห์ และนายราม มีความผิดฐานใด หรือไม่ และต้องรับโทษในราชอาณาจักรหรือไม่

13

ธงคำตอบ

นายซิงห์เอายาบ้าที่ซ่อนในกางเกงใส่ปากเคี้ยว เป็นการทำลายพยานหลักฐาน ก่อนที่พนักดำรงค์โทเด่น เจ้าพนักงานได้ยึดไว้เพื่อเป็นพยานหลักฐาน จึงไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. ม. 142

การที่นายรามคว้าเอากระเป๋าถือของนายซิงห์ไปในห้องน้ำ แล้วเอาเฮโรอิน ทิ้งลงในโถส้วมและกดน้ำทิ้ง เป็นการทำลายทรัพย์สินเจ้าพนักงานได้ยึดไว้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานแล้วเป็นความผิดตาม ป.อ. ม.142 และเป็นการกระทำเพื่อช่วยนายซิงห์มิให้ต้องรับโทษโดยทำลายซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิดเป็นความผิดตาม ม. 184 อีกบทหนึ่ง

การกระทำความผิดเกิดขึ้นในเครื่องบินอินเดียขณะที่จอดอยู่ในประเทศไทย เป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย ต้องรับโทษตามกฎหมายไทย ตาม ป.อ. ม.4 ว.แรก

14

ให้ถือ มี 5 กรณี

1. ในเรือไทยหรืออากาศยานไทย
2. บางส่วนทำในราชอาณาจักร
3. ผลเกิดในราชอาณาจักร
4. ตระเตรียมหรือพยายามกระทำการซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด (เตรียมหรือพยายามนอกราชอาณาจักร) แต่ผลจะเกิดในราชอาณาจักร เช่น เตรียมวางเพลิง 217,219
5. การกระทำของตัวการ ผู้สนับสนุน หรือของผู้ใช้ที่ทำนอกราชอาณาจักร

15

1. ความผิดที่กระทำในเรือไทย

หรืออากาศยานไทย

มาตรา 4 วรรคสอง การกระทำ
ความผิดในเรือไทย หรือ อากาศยานไทย
ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดให้ถือว่ากระทำ
ความผิดในราชอาณาจักร

16

- เรือไทย หมายถึง เรือที่กำหนดตาม
พ.ร.บ. เรือไทย พ.ศ. 2481 มาตรา 4 , 8 , 9
- อากาศยานไทย หมายถึง อากาศยานตามพ.ร.บ. การ
เดินอากาศ พ.ศ. 2499 มาตรา 4 , 30 , 31
- ฎ 2670 / 2535

17

ถ้า ผู้กระทำไม่ได้กระทำผิด
ในอากาศยานแต่กระทำจาก
ภายนอกเข้ามาในอากาศยาน ถือว่า
ไม่เข้ามาตรา 4 วรรคสอง และไม่
เข้ามาตรา 5 วรรคหนึ่ง เพราะผล
ต้องเกิดใน ไม่ใช่ที่ถือว่าใน

2. การกระทำบางส่วนได้กระทำในราชอาณาจักร

มาตรา 5 ว.1 ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่
ส่วนหนึ่งส่วนใด ได้กระทำในราชอาณาจักรก็ดี

-

19

ตัวอย่าง

- ฎ. 5103 / 2528, 2070 / 2542 ท้องที่ออกเช็ค
- ฎ. 1586 / 2526 หน่วยงานหนี้ยกักขังชายแดนไทย
มาเลเซีย พนักงานสอบสวนท้องที่ต่อเนื่อง
- ฎ. 1645 / 2531 พรากผู้เยาว์จากกรุงเทพฯ ไป
ข่มขืนที่ญี่ปุ่น

20

3. ความผิดที่ผลของการกระทำเกิด

ในราชอาณาจักร

มาตรา 5 ว.1 ความผิดใดที่ผลแห่งการกระทำ
เกิดในราชอาณาจักร

โดยลักษณะแห่งการกระทำผลนั้นควรเกิด
ในราชอาณาจักรก็ดี หรือผู้กระทำประสงค์ให้ผล
นั้นเกิดในราชอาณาจักรหรือย่อมจะถึงเห็นได้ว่า
ผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักร

21

ตัวอย่างที่ผลเกิด

- ยิงปืนจากฝั่งลาว เขมร พม่า เข้ามาถูกคนใน
ฝั่งไทยไม่ว่าโดยเจตนาหรือประมาท

» ตัวอย่างที่ผลไม่ได้เกิด

ฎ. 4905 / 2548 การกระทำและ ผลไม่ได้
เกิดในราชอาณาจักร (โจทก์นำสืบไม่ได้)

22

- ฎ. 4905/2548 ดำรวจจับจำเลยและยึดเรือ ในที่เกิดเหตุ อยู่ในเขตต่อเนื่องของประเทศไทยตามประกาศเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทย เห็นว่า การจะถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักรก็ต่อเมื่อส่วนหนึ่งส่วนใดของความผิดได้กระทำในราชอาณาจักรหรือผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องระบุว่าเหตุทุกข้อหาเกิดที่บริเวณ ตำบลใดไม่ปรากฏชัด อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร แต่ตามทางนำสืบของโจทก์ได้ความว่าเหตุเกิดในเขตต่อเนื่องของประเทศไทยไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของความผิดได้กระทำในราชอาณาจักรและผลแห่งการกระทำก็ไม่ได้เกิดในราชอาณาจักรตามม. 5 แต่อย่างไร จะถือว่าจำเลยกระทำความผิดในราชอาณาจักรไม่ได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ในความผิดตามพรบ.ศุลกากร พ.ศ.2469 มาตรา 27 พรบ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 มาตรา 6, 6 ทวิ, 20 ทวิ, 25 ตริ วรรคสอง พรบ.วิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 มาตรา 4, 6, 11, 22, 23 และพรบ.มาตราซัง ตวง วัด พ.ศ.2466 มาตรา 19, 31 ด้วย นั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา

23

• ข้อสังเกต

ม.5 ว.1 ผลเกิดในราชอาณาจักร
ไม่นำมาใช้กับผลเกิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ซึ่งโดยสภาพไม่ใช่ราชอาณาจักร
เพียงแต่ถือว่ากระทำผิดในราชอาณาจักร
ตย. ยิงปืนเข้าไปในเครื่องบินไทยที่จอดอยู่
ท่าอากาศยานตปท. ไม่เข้าม.5 ว.1

24

ข้อสอบจดหมายหมิ่นจากดาการ์ เนฯ สมัย 43

นายสมานเป็นข้าราชการสถานทูตไทยซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองดาการ์ ประเทศเซเนกัล เขียนจดหมายถึงเพื่อนประเทศไทยว่านางสมรข้าราชการอีกคนหนึ่ง ของสถานทูตเป็นชู้กับคนขับรถของสถานทูต ดังนี้ นายสมานจะต้องถูกลงโทษฐานหมิ่นประมาทในราชอาณาจักรเพียงใดหรือไม่

ธงคำตอบ การกระทำผิดในสถานทูตไทย ณ ต่างประเทศ มิใช่การกระทำผิดในราชอาณาจักรเพราะสถานทูตไทยในต่างประเทศมิใช่ราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายของ ม.4 แต่โดยผลในการกระทำหรือในลักษณะแห่งการกระทำถือได้ว่านายสมานได้กระทำความผิดในราชอาณาจักร ตาม ป.อ. ม.5 จึงลงโทษนายสมานฐานหมิ่นประมาทในราชอาณาจักรได้

25

ข้อสอบเนฯ สมัย 49

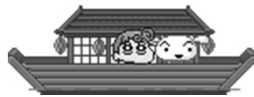
นางชดช้อยข้าราชการสถานทูตไทย ณ กรุงดาการ์ ประเทศเซเนกัล ได้เขียนจดหมายจากสถานทูตถึงผู้บังคับบัญชาในประเทศไทยว่านางสาวชวนชื่น ข้าราชการสถานทูตเดียวกันมีความสัมพันธ์ลับชู้สาวกับชาวต่างประเทศ ทำให้เสื่อมเสียความเสียหายให้แก่ประเทศไทย ขอให้เรียกตัวกลับประเทศไทย ผู้บังคับบัญชาได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าข้อความในจดหมายนั้นเป็นเท็จ จึงไม่เรียกตัวนางชวนชื่นกลับ ต่อมานางชวนชื่นทราบเรื่องและอ่านจดหมายแล้วจึงมาร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนประเทศไทยดำเนินคดีกับนางชดช้อย ฐานหมิ่นประมาท ถามว่า การกระทำของนางชดช้อยนั้นเป็นความผิดลงโทษในราชอาณาจักรได้หรือไม่

ธงคำตอบ

ออกมาทำนองเดียวกับธงคำตอบสมัยที่ 43

26

4. การตระเตรียมการหรือพยายามกระทำ
การซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดนอก
ราชอาณาจักร (ทำนอกราชอาณาจักร)
แต่ผลจะเกิดในราชอาณาจักร

27

มาตรา 5 วรรคสอง ในกรณีการตระเตรียมการ
หรือพยายามกระทำการใด ซึ่งกฎหมายบัญญัติว่า
เป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอก
ราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำ
ตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดใน
ราชอาณาจักร ให้ถือว่าการตระเตรียมการหรือ
การพยายามกระทำความผิดนั้น ได้กระทำใน
ราชอาณาจักร – ฎ 3905/2548

28

ฎ.5445/2552 จำเลยลอยเรือเพื่อให้เรือลำอื่นที่ชักธงชาติไทยมารับช่วงน้ำมันไปจำหน่ายแก่เรือประมงอีกทอดหนึ่ง แม้เหตุที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรแต่เห็นได้ว่าจำเลยมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร เพราะเรือที่รับช่วงน้ำมันจะต้องนำน้ำมันของกลางไปจำหน่ายให้แก่เรือประมงที่ทำการประมงในทะเลอาณาเขตซึ่งอยู่ในเขตราชอาณาจักรไทย การกระทำของจำเลยจึงอยู่ในชั้นพยายาม กรณีต้องด้วยป.ม. 5 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า การพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่าการพยายามกระทำความผิดของจำเลยดังกล่าวได้กระทำในราชอาณาจักร เมื่อการพยายามกระทำความผิดตามพรบ.ศุลกากร พ.ศ.2469 มาตรา 27 กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและถือเสมือนกับเป็นความผิดสำเร็จ โดยมีโทษเช่นเดียวกับความผิดสำเร็จ จำเลยจึงมีความผิด

29

ลักลอบนำน้ำมันที่ยังมิได้เสียค่าภาษีและยังมิได้ผ่านศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา ๒๗ ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร โดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักรไทย... หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีศุลกากร ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

ตัวอย่าง ปอ.ที่พยายามนอกประเทศเป็นความผิด

ลักษณะ ๑ หมวด ๓ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้กระทำการของรัฐกับ
รัฐบาลต่างประเทศ ถ้าและโดยทุจริตไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจาก
ภายนอก

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดใด ๆ ในหมวด
นี้ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

มาตรา ๒๑๗ ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น

มาตรา ๒๑๕ ผู้ใดเตรียมเพื่อกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๒๑๗

5. การกระทำของตัวการ ผู้สนับสนุน
หรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดที่กระทำ
นอกราชอาณาจักรสำหรับความผิดที่ได้
กระทำในราชอาณาจักรหรือที่ประมวล
กฎหมายอาญาให้ถือว่าได้กระทำใน
ราชอาณาจักร

